

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 980/2020
21.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Бранке Дражић, Данијеле Николић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јасика адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ ..., чији је пуномоћник Љиљана Попадић адвокат из ... и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ ..., ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3120/19 од 17.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 21.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3120/19 од 17.10.2019. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3120/19 од 17.10.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 81/18 од 18.06.2019. године тако што **СЕ УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца АА из ... и **ОБАВЕЗУЈУ** тужени АД „Железнице Србије“ ... и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“... да солидарно исплате тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) и за регрес за годишњи одмор за период од јануара 2015. године до августа 2015. године следеће износе:

- за јануар 2015. године износ од 14.953,14 динара са законском затезном каматом почев од 14.02.2015. године до исплате;
- за фебруар 2015. године износ од 6.220,13 динара са законском затезном каматом почев од 14.03.2015. године до исплате;
- за март 2015. године износ од 13.763,88 динара са законском затезном каматом почев од 16.04.2015. године до исплате;
- за април 2015. године износ од 13.638,65 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2015. године до исплате;
- за мај 2015. године износ од 16.016,04 динара са законском затезном каматом почев од 16.06.2015. године до исплате;
- за јун 2015. године износ од 13.905,28 динара са законском затезном каматом почев од 16.07.2015. године до исплате;

- за јул 2015. године износ од 15.042,72 динара са законском затезном каматом почев од 15.08.2015. године до исплате;
- за август 2015. године износ од 16.014,64 динара са законском затезном каматом почев од 16.09.2015. године до исплате;

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ ... да исплати тужиоцу АА из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) и за регрес за годишњи одмор за период од септембра 2015. године до децембра 2017. године следеће износе:

- за септембар 2015. године износ од 14.749,88 динара са законском затезном каматом почев од 16.10.2015. године до исплате;
- за октобар 2015. године износ од 14.891,24 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2015. године до исплате;
- за новембар 2015. године износ од 14.445,36 динара са законском затезном каматом почев од 16.12.2015. године до исплате;
- за децембар 2015. године износ од 13.761,87 динара са законском затезном каматом почев од 16.01.2016. године до исплате;
- за јануар 2016. године износ од 17.161,67 динара са законском затезном каматом почев од 16.02.2016. године до исплате;
- за фебруар 2016. године износ од 12.518,07 динара са законском затезном каматом почев од 16.03.2016. године до исплате;
- за март 2016. године износ од 13.850,36 динара са законском затезном каматом почев од 16.04.2016. године до исплате;
- за април 2016. године износ од 15.016,96 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2016. године до исплате;
- за мај 2016. године износ од 15.017,21 динар са законском затезном каматом почев од 16.06.2016. године до исплате;
- за јун 2016. године износ од 3.662,58 динара са законском затезном каматом почев од 16.07.2016. године до исплате;
- за јул 2016. године износ од 16.312,80 динара са законском затезном каматом почев од 16.08.2016. године до исплате;
- за август 2016. године износ од 14.420,58 динара са законском затезном каматом почев од 16.09.2016. године до исплате;
- за септембар 2016. године износ од 14.323,41 динара са законском затезном каматом почев од 16.10.2016. године до исплате;
- за октобар 2016. године износ од 15.519,33 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2016. године до исплате;
- за новембар 2016. године износ од 14.321,83 динара са законском затезном каматом почев од 16.12.2016. године до исплате;
- за децембар 2016. године износ од 14.735,59 динара са законском затезном каматом почев од 16.01.2017. године до исплате;
- за јануар 2017. године износ од 15.164,33 динара са законском затезном каматом почев од 16.02.2017. године до исплате;
- за фебруар 2017. године износ од 13.382,01 динар са законском затезном каматом почев од 16.03.2017. године до исплате;
- за март 2017. године износ од 16.174,09 динара са законском затезном каматом почев од 16.04.2017. године до исплате;
- за април 2017. године износ од 16.535,68 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2017. године до исплате;

- за мај 2017. године износ од 17.084,51 динар са законском затезном каматом почев од 16.06.2017. године до исплате;
- за јун 2017. године износ од 10.355,64 динара са законском затезном каматом почев од 16.07.2017. године до исплате;
- за јул 2017. године износ од 10.257,92 динара са законском затезном каматом почев од 16.08.2017. године до исплате;
- за август 2017. године износ од 16.556,50 динара са законском затезном каматом почев од 16.09.2017. године до исплате;
- за септембар 2017. године износ од 16.583,21 динар са законском затезном каматом почев од 16.10.2017. године до исплате;
- за октобар 2017. године износ од 16.687,01 динар са законском затезном каматом почев од 16.11.2017. године до исплате;
- за новембар 2017. године износ од 15.892,69 динара са законском затезном каматом почев од 16.12.2017. године до исплате;
- за децембар 2017. године износ од 15.790,76 динара са законском затезном каматом почев од 16.01.2018. године до исплате;

све у року од осам дана од дана пријема пресуде.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да накнаде тужиоцу трошкове парничног поступка у укупном износу од 417.183,68 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог АД „Железнице Србије“ ... за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 81/18 од 18.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно исплате на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за годишњи одмор за период од јануара 2015. године до августа 2015. године појединачне месечне износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа па до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ ... да му исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за годишњи одмор за период од септембра 2015. године до децембра 2017. године појединачне месечне износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате. Ставом трећим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3120/19 од 17.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 81/18 од 18.06.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с`позивом

на члан 404. ЗПП, а ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе.

Тужени АД „Железнице Србије“ ... је доставио одговор на ревизију.

Применом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије цени Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Врховни касациони суд је мишљења да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца применом члана 404. став 1. ЗПП имајући у виду различиту праксу апелационих судова у истој чињенично-правној ситуацији, што указује на потребу одлучивања о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе.

Због наведеног, одлучено као у првом ставу изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија основана.

Тужилац поднетом тужбом 13.02.2018. године, а преиначеном поднеском од 11.01.2019. године, потражује накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за годишњи одмор, и то солидарно од тужених за период од јануара 2015. године до 31.08.2015. године, а за период од септембра 2015. године закључно са децембром 2017. године од друготуженог као послодавца следбеника. Тужилац је поставио тужбени захтев потражујући месечно опредељене новчане износима у складу са датим налазом и мишљењем вештака финансијске струке, са законском затезном каматом опредељеном од доспелости сваког месечног износа посебно, према датумима доспећа означеним у налазу и мишљењу вештака.

У правноснажно окончаном поступку је утврђено да тужилац ради на железници почев од 1985. године, да је након закључења уговора о раду закључио више анекса уговор о раду, а да је последњи анекс уговора о раду са туженим АД "Железнице Србије" ... закључио пре статусних промена и закљученог анекса из августа 2015.године. Након статусних промена тужилац је закључио анекс уговора о раду са туженим АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ где је у целом утуженом периоду обављао послове маневристе у ОЦ за СП

Закључени уговор о раду и његови анекси предвиђају да запослени имају право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. Анексом Колективног уговора је уговорено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора,

те је измењена и одредба 61. Колективног уговора одредбом члана 5. став 6. Анекса и уговорено је да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У обрачуна зараде тужиоца висина утужених накнада није исказана у номиналном износу.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев за исплату по траженим основама, са образложењем да без обзира што висина спорних трошкова није номинално изражена, то не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима, с обзиром да је, према наводима нижестепеног суда, слободном вољом учесника колективног преговарања баш тако уговорено, као саставни део основне зараде запослених, па спорно право запослених није било утврђено на неповољнији начин општим актима туженог од начина прописаног одредбом члана 118. Закона о раду.

Ревизијом тужиоца се основано указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред нижестепеним судовима.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду ("Службени гласник РС" бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Одредбом члана 2. Анекса Колективног уговора туженог („Сл. Гласник РС“ 4/06) измењен је члан 57. Колективног уговора тако што је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61. тако што је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006. године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006. године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим општим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При том, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају тужени у току поступка нису доставили суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку нису ни донели. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказао у

платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да су тужени, у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивали на штету тужиоца. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог АД „Железница Србије“ не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора. Тужилац је тужбени захтев поставио у висини износа накнада за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђених на основу налаза и мишљења вештака, применом наведених параметара. Стога је овако постављени тужбени захтев усвојен као основан.

На основу изложеног, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 165. став 2. ЗПП одлучио о трошковима целог поступка, па је обавезао тужене да солидарно исплате тужиоцу на име трошкова парничног поступка укупан износ од 417.183,68 динара. Трошкови поступка се односе на: састав тужбе и три поднеска по 6.000,00 динара, заступања на четири одржана и четири неодржана рочишта у укупном износу од 48.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара, применом важеће Адвокатске тарифе, сходно члану 154. став 2. ЗПП. За таксу на тужбу, жалбу и ревизију, као и на првостепену, другостепену и ревизијску одлуку, тужиоцу је према опредељеном захтеву и важећој Таксној тарифи досуђено укупно 304.183,68 динара. Тужиоцу су признати и трошкови вештачења у износу од 5.000,00 динара. Трошкови поступка су одмерени на основу члана 153., 154. и 163. ЗПП, па је одлучено као у трећем ставу изреке.

Захтев туженог АД „Железнице Србије“ ... за накнаду трошкова поступка по ревизији је одбијен као неоснован с обзиром да одговор на ревизију није обавезан ни нужан у поступку по овом ванредном правном леку, те је на основу члана 154. став 1. ЗПП одлучено као у четвртм ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић